

NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

VOL. LXI

Price 15c

Chicago, Ill. — Ketvirtadienis, Sausio-January 15 d., 1976 m.

Kaina 15c

12

ISPANIJOJ STREIKUOJA 150.000 DARBININKU

PALESTINIEČIŲ ARTILERIJA NAIKINA ISTISUS KAIMUS

Libano prezidentas skrenda į Damaską,
kad galėtų greičiau baigti kovas

BEIRUTAS, Libanas. — Palestiniečių ir musulmonų karo vadovybė pradėjo artileriją ir motorais apšaudyti krikščionius.

Palestiniečiai reikalauja, kad būtų paleisti stovyklose laikomi palestiniečiai ir jų šeimos. Libano vyriausybė laikė stovyklose didoką skaičių palestiniečių, atsiradusių Libane po to, kai Jordanijos karalius įsakė palestiniečiams išsikraustyti.

Palestiniečiai neturėjo darbo ir neturėjo kuo gyventi. Libano vyriausybė davė jiems pastogę ir maistą. Kad stovyklose laikomi palestiniečiai neprisidėtų prie vedamų kovų, tai krikščionys apsupo palestiniečių stovyklas ir neleisdžia prisidėti prie kovos.

Visi skrenda į Damaską pasitarimams

Šios savaitės pabaigoje, Damasko, Sirijos sostinėje, renkasi arabų vadai Libano žmogžudikų koms kovos baigti. Niekas ne pasilpti, kad Sirija duoda ginklų, siūnia maistą ir patarėjus kovojantiems palestiniečiams.

Sirijos prezidentas yra pasiūlyęs panaikinti Egipto-Izraelio taikos sutartį. Jis nenorėjo tartis su Izraeliu, kol nebus išspręstas Palestinos klausimas. Izraelio pulti jis bijo, bet kelti neramumus Libane jam sekėsi. Atrodo, kad arabų valstybės yra priešingos kovoms Libane, bet Sirijos prezidentas nenori kovų baigti.

Pilietinis karas
kenkia Libanui

Šiandien kiekvienam aišku, kad palestiniečių pradėtas pilietinis karas Libane kenkia visam kraštui. Jeigu karas nebus baigtas, tai Libano bankai, ūkis ir prekyba sužlugs. Jau dabar nukentėjo visa eilė prekybos įstaigų. Libano prez. Frnkjeh skrenda į Damaską, kad galėtų galutinai pilietinį karą baigti.

Solženicyno pesimizmas

LONDONAS. — Nobelio premijos laureatas rusų rašytojas Aleksandras Solženicynas pasikalbėjimo su pranešėju savaitraščio "Le Point" korespondentu pasakė, kad Vakarų pasaulio sukurtajai civilizacijai gresia su naikinimas. Pasidavę materializmui Vakarai nebenori aukotis dėl laisvės, visur eidami į kompromisus ir dėlto jokios politinės ar karinės kombinacijos nebeišgelbės Vakarų nuo komunizmo prarajos.

Jei Vakarai parodytų ryžtingumą, kaip parodė Berlyno, Korėjos ar Kubos atvejais, Kremlius būtų priverstas trauktis, tikrina Solženicynas. Sovietų žmonės troškė laisvės, bet matydami kaip balansas krypta priešingon pusėn, jie pasiduoda rezignacijai.

IS VISO PASAULIO

ALBANY, N. Y. — Taupymo ir deficitų mažinimo sumetimais New Yorko valstija nuo kovo 29 dienos atleids iš tarnybų 2,590 savo tarnautojų. Paleidžiamųjų tarpe yra 845 valstybinių universitetų personalo žmonės.

BOSTONAS. — Rytinius JAV pakraščius nelauktai užklupo netikėti šalčiai su temperatūra žemiau nulio. UPI pranešimu, Maine, temperatūra naktį į sekma dieną buvo nukritusi net iki 35 laipsnių žemiau nulio, Concord mieste, New Hampshire iki 27 laipsnių žemiau nulio. New Yorko valstijoje ir Naujojo Anglijos siautė sniego audros.

PEKINAS. — Svetimu valstybių diplomatai spėjo, kad Kinijos premjeras Čou Enlai, kuris mirė praėjus ketvirtadienį, pats nežinojo, kad serga vėžiu. Tai liga ir Kinijoje labiausiai paplitusi, bet daktarams grieščiau siai uždrausta pacientams pasitaityti, kad serga vėžiu. Kai Čou 1974 metais buvo paguldytas ligoninėje, valdžios oficialus paaiškinimas buvo kad premjeras yra "pervargęs" ir neilgai trukus grįš į savo pareigas. Pirmas oficialus valdžios pranešimas apie jo vėžio ligą buvo paskelbtas oficialiame mirties pranešime.

BONA, Vak. Vokietija. — Popieriaus pramonininkai gamintojai yra skaitomi didžiausiai aplinkos, labiausiai vandenų teršikais, leisdami į sroves ir upes nuodingus skysčius. Dabar Vakarinė Vokietijos tyrinėjimų ministerija paskyrė 9,2 milijonus markių, kad tyrinėtojai išrastų būdus ir priemones, kaip pagerinti popieriaus gamybą nerteršiant vandenų. Vokietijoje statoma tokia pavyzdinė įmonė, kuri būtų nuo aplinkos visiškai izoliuota, kad celiulozę fabrikuojant joks nuodingas vanduo iš fabriko aptvaro neišeitų.

Atsistatydino Gulf Oil direktoriai

PITTSBURGAS. — Gulf Oil alyvos bendrovės vyriausiasis direktorius B. R. Doreyus atsistatydino iš pareigų. Jį pėsekė du kiti vice direktoriai. Pasikeitimai įvyko po 16 valandų bendrovės vyriausios tarybos posėdžio, sąryšyje su kyšiams išdalintais 12,3 mil. dol. Vyriausio direktoriaus vietą dabar užims dabartinis Gulf Oil Canada Ltd. vedėjas J. McAfee.

Prieš metus laiko išstremtas iš Sovietų Rusijos, Solženicynas pastoviai apsigyveno Šveicarijoje.

Jaime Benitez, Washingtono komisijonierius Puerto Rico reikalams, paruošė įstatymo projektą, kuris dar glaudžiau sujungtų JAV ir Puerto Rico. Paskutiniu metu sejoje atsirado keli ekstremistai, kurie nori atskirti nuo JAV, bet didelę gyventojų daugumą nori glaudžiai bendradarbiauti su JAV.

Prezidentas prašo paramos Angolai

WASHINGTON, D. C. — Prezidentas Fordas kreipėsi į kongresą, prašydamas paramos laisvės ir nepriklausomybės siekiančiai Angolai.

Atrodo, kad kongreso atstovai nesirengia teikti jokios paramos nelaimėn patekusiame krašte. Sovietų valdžia ginkluos vieną mažą angoliečių dalį, kad galėtų primesti savo valią daugumai.

Argentinos derlius

Vašingtono žiniomis Argentinoje šiais metais yra labai geras derlius, 40% didesnis už praėjus metus ir siekia 8 milijonus metrinų tonų.

Apie 3,6 metrinų tonų Argentina tikisi parduoti į užsieną. Tokio derliaus nebuvo nuo 1965-66 metų.

Didžiausi pasaulyje grūdų pardavėjai yra JAV, Kanada ir Australija. Argentina yra ketvirtoji eilėje.

Kiniečiai pirmieji atrado Ameriką

LOS ANGELES, Cal. — Didelė krašto dauguma yra įsitikinusi, kad Ameriką atrado Kristofas Kolumbas, o prieš jį Amerikos pakraščius lankė vikingai.

Dabar aiškėjo, kad kiniečiai, o gal ir kitos Azijos tautos buvo atradusios Ameriką ir su josios gyventojais vedė prekybą. Kalifornijos pakraščiuose rastas didelis skyklėtas akmuo, pragulėjęs vandenį virš 1,000 metų. Tas akmuo galėjo būti kiniečių arba japonų prekybos laivo inkaras tais laikais Azijos laivai panašius akmenis naudojo inkarams. Be to, įvairiose Azijos tautos yra įdomių legendų apie kėlionės per vandenyną ir Amerikos pakraščius.

PREZIDENTAS IPAREIGOJO ALDO MORO SUDARYTI NAUJĄ VYRIAUSYBĘ

Ital'ies socialistai reikalauja, kad
daugiau skirtų viešiesiems darbams

ROMA, Italija. — Italijos prezidentas Leone, pasitaręs su visų partijų vadais, antradienį ipareigojo tą patį Aldo Moro sudaryti naują ministerių kabinetą. Pasitarimus jis pradėjo ilgą pasikalbėjimą su socialistų partijos vadu Francesco de Martino.

Paaškęjo, kad socialistai reikalauja vyriausybę skirti daugiau pinigų viešiesiems darbams. Premjeras Aldo Moro, norėdamas stabilizuoti lyrą, gerokai apkarpė visas valstybes išlaidas, bet nuo to labiausiai nukentčia bedarbiai. Jis nenori, kad taupymas eitų tikėtai vienos italų grupės sąskaiton.

Negalima versti žmones badu krašto finansus tvarkyti. Reikia imtis tokių priemonių, kurios verstų visus krašto gyventojus prisidėti.

Socialistai pasizadėjo
bendradarbiauti

Iš pasikalbėjimo su socialistų partijos vadu de Martino aiškėja, kada Italijos socialistai sutiks bendradarbiauti su Aldo Moro naują vyriausybę.

Socialistai nesispiria įeiti į vyriausybę, bet jie nori, kad Aldo Moro imtųsi priemonių ekonominiam krašto reikalams tvarkyti.

Vyriausybę išleidsia milžiniškas sumas visai bereikalingai. Socialistai nurodo, kad viešieji darbai galėtų palengvinti bedarbių būklę keliuose Italijos vietose.

Išrasta mašina - pagalba akliems

CAMBRIDGE, Mass. — Ravi-mondas Kurzweilis, 17 m. amžiaus, išrado mašiną, kuri gali skaityti balsu raštus, knygas. Taipgi ji išsako žodžius, diktantą, ir, jei yra reikalingas, atgal balsais paskaito. Mašina kaštuoja 25,000 dol., bet vėliau jos kainą galėsianti kristi iki 10-5 tūkstančių dol. Mašina balsu paskaito iki 200 žodžių per minutę. Pati mašina, nors dabar gali būti jau naudojama, bet dar reikalinga geriau išbulinti.

Išradėjas Kurzweilis yra tuo pačiu įsteigtos bendrovės "Kurzweil Computer Products Inc." prezidentu. Minėta bendrovė tą mašiną pastatė padedant sveikatos, auklėjimo ir pagalbos departamentui.

Vakarų Vokietijos ekonominė padėtis

BONA, Vok. — Anglijos ir Italijos ekonominė krašto padėtis yra labai sunki ir pakrikusi. Vakarų Vokietijos — kiek geresnė, bet ir joje jau yra daug bedarbių, reikšiami streikai, kyla kainos. Privatus kapitalo investavimas — gamyba ir įmonių plėnai krinta. Pats vakarų Vokietijos ir jos valstijų išlaidos 1975 m. turėjo 28 milijonus dolerių nuostolio — nedatekliaus. Daugiau ir daugiau, vis didėjan-

VELIAUSIOS ZINIOS

♦ Buvęs Kalifornijos gubernatorius apgailestauja, kad jis prasižiojęs apie 90 milijonų dol. valstybinį biudžetą. Tai buvusi didžiausia jo klaida, nes kiekvienam mitinge žmonės jį klausinėja, kaip jis galėsiai tai padaryti.

♦ Libano kariuomenė taip pat vartoja artileriją prieš palestiniečius, be jokios prasmės apšaudančius kaimuose gyvenančius Libano ūkininkus.

♦ Ispanijos valdžia paėmė karą tarnybon visus pašto tarnautojus ir įsakė baigti streiką. Ispanijos vyriausybė mano, kad šitokiomis priemonėmis ji galės baigti laisvės ir pašto tarnautojų streiką. Toks valdžios nutarimas metė į streiką dar 50,000 darbininkų. Vakar vakare jau streikavo 200,000 darbininkų.

♦ Palestiniečių kalba Jungtinių Tautų posėdyje nepaliko pagidaujamo įspūdžio. Jis bandė paveikti jausmais, bet politikam reikia aiškinti faktai.

♦ Atstovas Paul Simon, 1972 metais rėmęs gub. Dan Walker, dabar pranešė jam, kad jis gubernatoriaus pareigoms remsis Michael J. Howlett.

Pasitraukė darbo sekretorius

VASHINGTONAS. — Darbo sekretorius J. T. Dunlopas yra įteikęs prez. Fordui atsistatydinimo pareiškimą. Iš darbo jis pasitrauks sausio 31 d. Jis yra labai nepatenkintas, kad prezidentas nepasirašė jo paruošto ir kongreso priimto, statybų piktavimo įstatymo. Pradžioje prezidentas tą įstatymą rėmė, bet vėliau persigalvojo ir atmetė. Prezidentas mano, kad toks įstatymas suardys statybos pramonę.

REIKJAVIK, Islandija. — Antradienį šiaurinėje salos dalyje sūdrėbėjo žemė. Drebėjimas pagal Richterio lentelę siekė 5,5 laipsnius. Kol kas apie drebėjimo padarinius žinoma tiek, kad Kelduhverfi ir Axarfjord apylinkėse ir Kopasker miestelyje drebėjimas nutraukė telefonų linijas.

šios socialinių visokių draudimų išlaidos piauina valstijų sąmatas. Neaiški ateitis gąsdina vokiečius.

Kancleris Schmidtas meta 2 milijonus dolerių į statybų ir konstrukcijos pramonę, kad kaip nors pagyvinti krašto ūkį.

REIKALAUJA DAUGIAU LAISVĖS IR GERESNIO ATLYGINIMO

Nori, kad Arias Navarro vyriausybė
pasitrauktų, skelbtų amnestiją

MADRIDAS, Ispanija. — Visą kraštą sukrėtė Madrido ir kitų Ispanijos miestų darbininkų streikas. Prasidėjo jis nedideliu Madrido požeminio traukinėlio darbininkų streiku, o šiandien jau darbą metė 150,000 Ispanijos darbininkų.

Nepajėgia apsiginti nuo teroristų

VASHINGTONAS. — FBI direktorius Cl. M. Kelley, kalbėdamas — American Security Council — organizacijos susirinkime, sakė, kad Amerika susiduria su vis augančiu ir didėjančiu klausimu, tai su prievartavimu, žudymu, padėgimu, sprogdinimu ir t. t.

Terorizmas, pasak Kelley, mūsų visuomenėje yra tiek įsigalėjęs, jog nieks nėra tikras rytuojumi, nieks neturi imuniteto bei neliečiamybės. "Aš nesakau, kad terorizmas gali sugriauti mūsų gyvenimą, bet aš pripažįstu, jog jis yra tikrai pavojingas, didėjančiai neišsprendžiamas uždavins".

Pereitais 1975 m. 89 sprogusių bombos buvo teroristinių veikėjų padėtos. 1974 m. sprogo 45 bombos, užmušdamos žmones ir suardydamos pastatus, o 1973 m. — 24.

1975 m., sproguos teroristų padėtos bomboms, 11 asmenų užmušta ir 72 sužeista. Nuostolių nuosavybės turčiai buvo padaryta daugiau kaip už 2,7 milijonus dolerių. Be to, buvo sugriauta bomba La Gardia aerodrome ties Niujorku, kuri užmušė 11 asmenų. Šis teroristinis aktas dar neišaiškintas.

FBI direktorius pabrėžė, kad FBI įstaiga ir jos veikla yra būtina amerikiečiams ir jų turtų apsaugoti.

Mortonas - patarėjas

VASHINGTONAS. — Baltųjų Rūmų spaudos sekretorius Ron Nessenas pranešė, kad prez. Fordas paskyrė prekybos sekretoriumi R. C. B. Mortoną Baltųjų Rūmų patarėju vidaus ir ekonominiais klausimais. Neoficialiai, tačiau, jis tvarkys ir politinius prezidento reikalus, surištus su rinkimais. Mortonas pasitrauks iš prekybos sekretoriaus pareigų ir pereis į Baltuosius Rūmus, užimdamas buvusį ekspediento Niksodo darbo kambarį.

Mortono politinė veikla, pasak Nesseno, bus tik atsitiktinė, iš tikrųjų jis turės patarinėti prezidentui krašto reikalais.

FBI mano

VASHINGTONAS. — FBI direktorius C. M. Kelley yra pareiškęs, kad La Guardia aerodromo pastate, New Yorke, sproguos bomba buvo namų darbo ir ji buvo padėta kairiųjų teroristų pogrindžio, kaip Weatherman.

Vienok kol kas policija neturi tikrų įrodymų ir negali pasakyti ar tą darbą atliko vienas asmuo ar keli.

Streikuojantieji reikalauja dviejų dalykų: geresnio atlyginimo už darbą ir pašalinti Arias Navarro vyriausybę. Streikai tvarkingi, nieko nelaužo ir nesprogdina, bet nebedirba. Labiausiai kraštą nusteibino Ispanijos pašto ir telegrafo darbininkų streikas. Šiandien metė darbą visi laisvės kovos ir pašto tarnautojai. Ne tik Madridas, bet visa Ispanija liko be laiškų.

Neramumai prasidėjo, kai naujas karalius paskelbė amnestiją tikrai keliems politiniams kaliniams. Vyriausybė išleido kelis komunistus ir kelis šimtus kriminalistų, bet politinių grupių vadai, sindikatų pareigūnai, nuteisti ilgiems metams kalėjimo, nebuvo paleisti. Premjeras Arias Navarro, paleisdamas kelis triukšmaujančius komunistų partijos pareigūnus, tikėjosi apmąnti krašto gyventojus. Kelis paleido, o didelę daugumą tabelaikė kalėjime.

Arias Navarro vyriausybės padėtį apunkino įvykiai Ispanų Sacharoje. Kaip pats karalius, taip ir vyriausybė skelbė, kad nedarys jokių nuolaidų Marokui, bet tikrovė buvo visai kitokia. Vyriausybė net nesirengė kovoti. Ji be kovos visą Sacharą, kurioje buvo nepaprastai dideli ispanų bendrovių investavimai, perleido Marokui. Pridėtas dėl visa ko ir Mauritanijos vardas, bet Sachara, ilgus metus ispanų valdytą ir supramontintą, perleido Maroko karaliui, kai pastarasis sutiko respektuoti investavusių turtingų interesus. Sacharos atidavimas be priešinimo labai pakenkė dabartinės vyriausybės prestižui. Sacharoje gyvenusieji ispanai ir ten laikyti kariuomenės daliniai paskubomis išvežti į Kanarijų salas arba į pačią Ispaniją.

Oficialus valstybės pranešimai sako, kad komunistai kelia streikus ir kursto prieš naują karalių. Niekas netiki, kad streiką būtų paskelbusieji komunistai, nes niekad krašte nebuvo toki skaičiaus komunistų. Operacija dabartinė vyriausybė sudaro Ispanijos socialistai, krikščionys demokratai, sindikatistai, anarchizmai ir liberalų partijos žmonės. Pirmą jie reikalavo plebisito, kad būtų leista krašto gyventojams pasisakyti, ar jie nori karaliaus. Karalius buvo gen. Franko ir gen. Navarro kraštui primestas.

♦ Buvęs Kalifornijos Nixon Freeway jau perkirstytas į Marina Freeway.

Šilčiau.
Saulė teka 7:16, leidžiasi 7:14.

Paskutinės Lietuvos dienos Klaipėdoje

(Prisiminimų nuotrupos apie Lietuvos Generalinio Konsulato Klaipėdoje atidarymą, veiklą ir likvidavimą)

(Tęsinys)

Gali kiek komplikotesnė konsulato padėtis buvo Tilžėje, Lietuvos pasienyje, kur dar teberuveno mažosios Lietuvos lietuvių dvasios, tebėjo lietuviškas laikraštis „Tilžės Keleivis“, tebeveikė lietuvių — kita mažlietuvių draugija, ten gyveno Vydūnas.

Kauno konsulate — „sventa“: jo kiti lietuvių reikalų, paprasčiau — normalus konsulato darbas — laikant ryšius su vokieškais, kalbos ir prekybos įstatais bei asmenimis ir vokiečių turistams bei prekybininkams (vykimo Lietuvoje) išdavimas. Gi Klaipėdoje? Tūkstančiai (tarp 8 iki 10 tūkstančių) Lietuvos piliečių (daugiausia darbininkų pramonėje ir žemės ūkyje krašte), milijoninis Lietuvos piliečių (didele dalimi žydų) privatus turtas likęs Klaipėdoje ir krašte, nekaltai jau apie valstybinį turtą (kurio likimas niekada, praktiškai, nebuvo galutinai išspręstas ir su tvarkytas kol Rusija nepaglemžė visą Lietuvą (1940 m.), o paskui Vokietiją (1941 m.) viską Lietuvai (ir Lietuvos piliečių) Klaipėdos krašte sušlavė ir savo aruodą — jau kaip Sovietų Rusijos turtą. Prisimenu net šiandien ilgas eiles lietuvių (daugiausia žemaičių) darbininkų, laukiančių iškeisti Lietuvos vėžes pasus ir užsienio pasus, kurių reikalavo Vidaus Reikalų Ministerijos biurokratai iš Lietuvos piliečių grįžtančių iš užsienio ir Lietuvai.

Gal tas įstatymas ar potvarkis buvo tvarkoje, kai normaliai laikais koks nors lietuvis norėjo grįžti iš užsienio (kur ilgesnį laiką gyveno) į Lietuvą, bet buvo nesamone to reikalauti.

Iš tūkstančių Lietuvos piliečių, įstrigusių Lietuvos dalyje — staiga vokiečių okupuotoje. Tai buvo tas pat, kaip gelbstint anglikasius vandens užlietose kasyklose — tikrinti ar vandens pompas yra legaliai parduotos.

Tiesiog kvailai buvo „politika“ (Kauno) Klaipėdos krašto likusių lietuvių (Lietuvos piliečių) ūkininkų-darbininkų atžvilgiu. Vokiečiai, rengdami karo tojeravo likusius lietuvių ūkininkus, kurie gerai tvarkė savo ūkius ir laukė ir su kaupu valstybei (vokiečių) parduodavo nstatytas normas žemės ūkio produktų.

Šitie ūkininkai, būdami lietuvišiais ir pasilikdami Lietuvos piliečiais, savaime aišku, norėjo ir turėjo palaikyti gyvą ryšį su Lietuva ir ten gyvenančiais artimaisiais. Tokių ūkininkų gerai pažinojau net kelis pačiame Klaipėdos apskrityje: Zaboras, Labanauškas, Kizlaitis, Plikaitis ir kt. Jie dažnai lankėsi Lietuvoje, tam reikalui, turint užsienio pasą jiems buvo reikalinga daugkartinė Lietuvos viza — Lietuvą įvažiuoti ir išvažiuoti. Būtų buvę logiška, tokiems ūkininkams — lietuviškiems stulpams vokiečių okupuotame krašte — daryti visas galimas lengvatas, pirmoje eilėje duoti vizas, lankytis Lietuvoje, nemokamai.

Betgi — ne. Toks buvo Kauno vyriausybės nepateisinamas pareidymas.

Pamenu incidentą (konsulate) su Antanu Zaboru, turėjusiu Smeltėje (Klaipėdos priemiestyje) didelį ūkį ir (kartu su Šveicarijoje gyvenusiu dr. J. Gabriu) mieste turėjo apie dešimtį namų. Iš ankščiau gerai pažinodami.

Vaidas iš Klaipėdos krašto prieš 53 metus prisijungimo prie Lietuvos. Klaipėdos krašto sukilėliai įėjo į išvadovą Klaipėdos miestą.

mas mane (jis man padarė daug gero, kai 1925 m. atvykęs Klaipėdon mėginau atsistoti ant „nuosavų kojų“ — pradedant savistovų gyvenimą), jis atvyko tiesiog pas mane į konsulatą — su prašymu gauti užsienio pasą ir daugkartinę vizą.

Padariau ką galėjau: užpildžiau reikiamus formulius, išrašiau užsienio pasą, prispaužiau reikiamus stampus ir antspaudus ir... drožiui pas gen. konsulą gauti jo parašą.

Viskas buvo tvarkoje, kol konsulas neatėjo iki vizos pasirašymo, sako — kur žyminiai ženklai už 50 markių (tai buvo tada apie 100 su virš litų) už vizą.

Mėginau konsulą įkalbėti, kad tokiems lietuviams gyvenant Klaipėdoje ar krašte reikėtų vizas duoti nemokamai, betgi konsulas pūrodė ir veikiančius nuostatus (kuris nedarė skirtumo ar užsienyje gyvenantis turtingas ar, kaip pasitvirtina, kad nieko delto padaryti negalės.

Grįžęs į savo kabinetą pasirašiau A. Zaborui, kad nieko nebus — reikia sumokėti 50 markių už pusmetinę vizą.

Tas žmogus, galima sakyti, kuone sprogo iš pykčio, rėkdamas garsiai, kad, esą: „...tai ką, ar Jūs norite, kad aš pasidaryčiau Vokietijos piliečių? Ar Jūs taip rūpinatės liukaisiais čia lietuviais? ir t. t.“

Nebuvo patogu su juo (ir iš viso su bet kuo tokiu atveju) ginčytis, nes, kaip sakiau, jis savo laikui man buvo padaręs labai daug gero, tai aš savais pinigais sumokėjau tas 50 markių, gavau konsulo parašą ir atsiviekinome — lyg niekur nieko nebūtų buvę. Net juokinga: po tokios „audros“ — A. Zaboras į Lietuvą (Kretingon) per tą vizos galiojimo pusmetį tebuvo nuvykęs vos... vieną kartą.

Bet gi negalio praeiti šio įvykio ir kitų pasekmių. Kai vėliau konsulas buvo uždarytas ir rusų įsgrūbtas, kai aš su šeima, kaip „langhaarige Szameit“ pasilikau nepageidaujamu svetimių lietuvių malonoje, kai kartais būdavo net labai „trumpai“ (kaip svetimsaliui) su maistu (ypačiai mažamečiui mūsų sūnui) — anas žmogus, A. Zaboras, vis tebeūkininkaudamas Smeltėje, prisimindamas aną epizodą dėl 50 markių, mano šeimai labai ir labai daug pagelbėjo. Jis buvo pajėgus susimokėti tas 50 markių (ir daug daugiau), bet būdamas labai principingu — vis juokdavosi, kad „pastatė ant savo ir laimėjo“ (lyg, kad konsulato pareigūnai turėjo ką bendra su tautininkų partija — kurios A. Zaboras buvo didelis priešas.).

Bet tautininkų valdžios principas, kad užsienyje gyvenę lietuviai turi grįžti gyventi Lietuvoje, o jei nori užsienyje gyventi ir lankytis Lietuvoje — tai ir tegul užsima už vizas (Lietuvos piliečiai), buvo per dūm neišmintingas, ypačiai kiek tai lietuvių piliečius, likusius Klaipėdos krašte. Toks principas, jei jo ilgimui būtų buvę laikomasi — Lietuvos piliečius (Klaipėdos krašte) būtų priverę imti Vokietijos pilietybę ir tuo labai ir labai susilpninti teikiama lietuvių — tolesnė ateitin žvilgsnio, prasme. Juk buvo nesamone, kad laikantis Vidaus Reikalų Ministerijos taisyklių, užsienyje gyvenančio Lietuvos piliečio, prašymo leidimui įvažiuoti Lietuvos (pirmoje eilėje — gauti užsienio pasą) patenkinimui ar paneigimui, reikėjo gauti Vidaus Reikalų Ministerijos sutikimą.

Ta taisyklė, gal, pateisinama normaliais laikais ir aplinkybėmis, galiojo net tokios išimties padėties atveju, kokia buvo sudaranti Vokietijos okupavus Klaipėdos kraštą, kur buvo „istrigę“ (žymini) mokesčiai. Ypačiai tuo laikui, kai kasdien (ar beveik kasdien), bent okupacijos pradžioje ir konsulata „puldavo“ klykianti moteris (lietuvi): „Jezau Marija, gestapas išvežė mano vyrą“.

Tikrai, kad bent pirmomis okupacijos dienomis tokie vy-

turi pakeisti normalių laikų administracinės (ir biurokratinės) sistemos įstatymus bei potvarkius, kurių (seną tvarką) besilaikant pažeidžiami ne tik tų įstatymų raidė, bet ir jų dvasia.

Sustojau čia, prie pasų išdavimo, užsienyje gyvenantiems Lietuvos piliečiams, taisyklė kiek ilgiau dėjo, kad tas darbas sudarė ir „plovę“ didesnę dalį naujai atidaryto Klaipėdoje Lietuvos Generalinio Konsulato darbo, nežūrint, kad labai riboto personalo apimtyje ten buvo kur kas daugiau darbo ir pareigų, negu vien išrašyti užsienio pasus ar „primušti“ vizų stampus bei „išskolektuoti“ valstybinį (žymini) mokesčių. Ypačiai tuo laikui, kai kasdien (ar beveik kasdien), bent okupacijos pradžioje ir konsulata „puldavo“ klykianti moteris (lietuvi): „Jezau Marija, gestapas išvežė mano vyrą“.

Tikrai, kad bent pirmomis okupacijos dienomis tokie vy-

tyrai pakeisti normalių laikų administracinės (ir biurokratinės) sistemos įstatymus bei potvarkius, kurių (seną tvarką) besilaikant pažeidžiami ne tik tų įstatymų raidė, bet ir jų dvasia.

Sustojau čia, prie pasų išdavimo, užsienyje gyvenantiems Lietuvos piliečiams, taisyklė kiek ilgiau dėjo, kad tas darbas sudarė ir „plovę“ didesnę dalį naujai atidaryto Klaipėdoje Lietuvos Generalinio Konsulato darbo, nežūrint, kad labai riboto personalo apimtyje ten buvo kur kas daugiau darbo ir pareigų, negu vien išrašyti užsienio pasus ar „primušti“ vizų stampus bei „išskolektuoti“ valstybinį (žymini) mokesčių. Ypačiai tuo laikui, kai kasdien (ar beveik kasdien), bent okupacijos pradžioje ir konsulata „puldavo“ klykianti moteris (lietuvi): „Jezau Marija, gestapas išvežė mano vyrą“.

Tikrai, kad bent pirmomis okupacijos dienomis tokie vy-

tyrai pakeisti normalių laikų administracinės (ir biurokratinės) sistemos įstatymus bei potvarkius, kurių (seną tvarką) besilaikant pažeidžiami ne tik tų įstatymų raidė, bet ir jų dvasia.

Sustojau čia, prie pasų išdavimo, užsienyje gyvenantiems Lietuvos piliečiams, taisyklė kiek ilgiau dėjo, kad tas darbas sudarė ir „plovę“ didesnę dalį naujai atidaryto Klaipėdoje Lietuvos Generalinio Konsulato darbo, nežūrint, kad labai riboto personalo apimtyje ten buvo kur kas daugiau darbo ir pareigų, negu vien išrašyti užsienio pasus ar „primušti“ vizų stampus bei „išskolektuoti“ valstybinį (žymini) mokesčių. Ypačiai tuo laikui, kai kasdien (ar beveik kasdien), bent okupacijos pradžioje ir konsulata „puldavo“ klykianti moteris (lietuvi): „Jezau Marija, gestapas išvežė mano vyrą“.

tyrai pakeisti normalių laikų administracinės (ir biurokratinės) sistemos įstatymus bei potvarkius, kurių (seną tvarką) besilaikant pažeidžiami ne tik tų įstatymų raidė, bet ir jų dvasia.

Sustojau čia, prie pasų išdavimo, užsienyje gyvenantiems Lietuvos piliečiams, taisyklė kiek ilgiau dėjo, kad tas darbas sudarė ir „plovę“ didesnę dalį naujai atidaryto Klaipėdoje Lietuvos Generalinio Konsulato darbo, nežūrint, kad labai riboto personalo apimtyje ten buvo kur kas daugiau darbo ir pareigų, negu vien išrašyti užsienio pasus ar „primušti“ vizų stampus bei „išskolektuoti“ valstybinį (žymini) mokesčių. Ypačiai tuo laikui, kai kasdien (ar beveik kasdien), bent okupacijos pradžioje ir konsulata „puldavo“ klykianti moteris (lietuvi): „Jezau Marija, gestapas išvežė mano vyrą“.

Tikrai, kad bent pirmomis okupacijos dienomis tokie vy-

Prof. Vaclovo Biržiškos

SENŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA

Pirmajame tome yra 208 puslapių, o antajame 226 puslapių. Abu tomų minkštose viršeliuose, parduodami už \$4.00, o kietuose, viršeliuose už \$6.00.

Abi knygos, gausite, jei pinigų pasiųsite tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street Chicago, Illinois 60608

DĖDĖS ŠERNO GYVENIMO BRUOZAI

YRA GERIAUSIA DOVANA

Vyresnį Amerikos lietuviai, Juozą Adamą, Dėdės Šerno gyvenimo bruozaus autorius, meniskai pažino „skaitė“ jo straipsnius, knygas ir klausė jo pasakojimų. Dabar jie gali pasikviti gražiai surašytą Dėdės Šerno gyvenimo bruozaus, kuris prisiminti senus laikus ir pasakoti gražius istorijus. Naujai atvykęs lietuviai žemos ar vasaros pasisveikinti su pirkti Antano Rūko, parašytą „VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMA“ Dėdės Šerno gyvenimo bruozaus, jie pradžiugins kiekvieną, kas jį atsimena ir pažinojo, o naujesiems ateitiems, jauniui, rašytojo ANTONO RŪKO lengvas, vaizdas, graži literatūrinė forma pasakojimas duos progos susipažinti su mūsų pirmųjų lietuvių sviesuolių gyvenimu ir jų kietą, ideologinę veiklą.

Antanas Rūkas, VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Juozą Adamą, Dėdės Šerno gyvenimo bruozaus, išleido Amerikos Lietuvių istorijos draugija, Chicago, 1962 m. 206 psl., kainą \$4.00.

GAUNAMA NAUJENŲ ADRESUOTACHIOJE

PŪKI KNYGA, PARASYTA SU MEILE LIETUVAI IR ŽEMDIRBIAMS

Dr. Juozas Dauparas. ŽEMĖS ŪKIO SVIETIMAS. Studija, išleista Chicagoje 1966 metais paties autoriaus lėšomis. Knyga dviejų dalių. Žemės ūkio svietimo problemos ūkininkų krašte. II dalis: Žemės ūkio svietimas Lietuvoje.

Autorius savo žodyje rašo: „Jei būdame lietuvių tautos likimas nebūtų sutrukęs Lietuvos nepriklausomybės gyvenimo ir nebūtų sugriovęs gražiai išaugusių ir suklestėjusių Lietuvos politinių, ekonominių ir kultūrinių laimėjimų, šiandien, drąsiai galima sakyti, lietuvių tauta galėtų didžiulius ir džiugiančius savo žemės ūkio kultūros vaisius ir prištų pačioms iškiliosioms Europos tautoms“.

Knygos apie žemės ūkio atrodą, ūk žemdirbiams skaityti, kadangi absoliuti lietuvių tautos dauguma (82.12%) buvo ūkininkai ir po pasaulį išbaskytų lietuvių absoliuti dauguma yra arba patys buvę ūkininkai, arba ūkininkų vaikai, reikia, kad ši knyga bus brangi absoliuti lietuvių daugumai, ypač kadangi ši knyga su tokia meile Lietuvos žemei parašyta, kad pradedus skaityti nebesinori pertraukti. Knyga autorius skirama Lietuvai šiais žodžiais: „Dėkingas sunus — mylimai Tėvynei Lietuvai“.

Knygos 300 puslapių su daug vaizdėlių ir lentelių, kainą tik \$5.00. Gaunama Naujienose.

Čeki arba Money Orderi siusti tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigų, tuojau knygą pasiusime.

KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbimas, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtus knygas galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapacinskas, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie užimtą Lietuvą, begima nuo bolševikų ir gyvenima tremtinių stovyklose Vokietijoje. 273 psl., kietas drobės viršelis kainą 4 dol.

Juozas Kapacinskas, IŠEIVIO DALIA. Atsiminimai, Išeivio Dalia yra da urali ankstesniųjų atsiminimų tase. Tai yra Amerikoje besikuriantio ir patvariai isikūrusio asmens istorija. Knyga gausiai iliustruota 300 psl. Kaina 7 dol.

ČIKAGIETIS IŠPUDŽIJA KOMUNISTŲ PAVERTTOJ LIETUVOJ. Autore buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Nardakūnėse, Klaipėdoje ir Palangoje. Vaidas aprašymai, ka ji ten mite, kokias kalbas girdėjo ir ka jai žmonės pasake. 95 psl. \$1.50. Yra taip pat išversta į angli kalbą.

D. Kuraitis, MAGIŠKŲJŲ KILIMŲ I VILNIU. Kelionės i Lietuvą išpuodžia foto nuotraukomis. 331 psl. \$2.00

D. Kuraitis, KELIONE I ANAPUS GELEŽINIS UZDANGOS. Autoriaus pastabuma neapgauna turistinio ir agitpropo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parasytos lengvu, gražiu stiliumi.

Vincas Zemaitis, LIETUVIŲ ETNINIO SIENU KLAUSIMAI. 3 istoriniai žemėlapiai. 106 psl. Kaina \$2.00

Vincas Zemaitis, LIUBLINO UNIJOJ SUKAKTIES PARAŠTEJE. 84 psl. Kaina \$1.50

Sie ir kiti leidiniai yra gaunami NAUJIEOSE, 1739 So. HALSTED ST. CHICAGO, ILL. 60608

atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštu, ir pridėdant — čekį ar pinigine perlaide.

It's a question of maturity.

A lot of people don't buy U.S. Savings Bonds because they think it takes them 10 years to mature. Take another look. The old green Bond ain't what it used to be. Now Bonds mature in less than 6 years.

That's one reason Bonds are so popular nowadays. They're simple to buy, and one of the surest ways to build a nest egg for something (or someone) special.

U.S. Savings Bonds. Maturity at 5 years, 10 months. If you don't

want to use that money right away, there's a 10-year extension privilege. Either way, you'll find that Bonds mature at just the right age for you.

Take stock in America.

Bonds mature in less than six years. Now U.S. Bonds pay 4 1/2% interest when held to maturity for 5 years, 10 months (4 1/2% the first year). Bonds are redeemable if lost, stolen or destroyed. When needed they can be cashed at your bank. Interest is not subject to state or local income taxes, and federal tax may be deducted upon maturity. See your nearest U.S. Savings Bonds Office for more information.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

LIETUVOS ARCHITEKTŪRA NUO XVI AMŽIAUS IKI DABAR

Arch. JURGIS ŽALKAUSKAS, F. R. A. I. A., Australija
Technikos žodis, 1973 m. rugs. — gruodis Nr. 5-6 (141-142)

(Tęsinys)
...kada tuo metu Vilnius iš provincijos miesto tapo svarbiu universitetiniu miestu. Ne tik universitetas pasižymėjo mokslininkais ir išimtais profesoriais, bet pats miestas ir jo gyventojai ekonominiame sulaukė, domėjosi mokslu ir menais, o taip pat naujų architektūros išsivystymu.

Martinus Knakfusas atžymėjo savo darbe, kad tuo metu Vilnius iš provincijos miesto tapo svarbiu universitetiniu miestu. Ne tik universitetas pasižymėjo mokslininkais ir išimtais profesoriais, bet pats miestas ir jo gyventojai ekonominiame sulaukė, domėjosi mokslu ir menais, o taip pat naujų architektūros išsivystymu.

Pagal paskutinius įrodymus, ankstyviausieji architektų Knakfuso darbai, kartu ir ankstyviausi Lietuvos neoklasikinės architektūros pavyzdžiai, buvo sv. Barolomėjaus bažnyčia ir nusigvedusių bajorų pensijos darbas yra Universiteto Poca-

servatorijos siena, papuošta Zodiako ženklais ir dviem didžiulėmis kolonom. Nors Knakfuso projektai pasižymėjo tobulu grafišku atlikimu, bet bendrai jo darbas priklauso Varšuvos formų išraiškos atkartinimas.

Nėra abejonių, kad didžiausią įnašą neoklasikinei Lietuvos architektūrai padarė L. Stuoka — Gucevičius. Pirmasis jo darbas buvo — su mažesniais ūkiniais trobesiais, trijų rūmų Verkių dvaro ansamblis, priklausęs tuo metu Vyskupui Masalskiui. Senieji Verkių rūmai jau beveik griuvo ir vyskupas nutarė juos neberemontuoti, bet statyti naujus, aukštesnius Neris atkrančioje. L. Stuoka — Gucevičius suprojektavo naujus dvaro rūmus su elegantišku parku ir liaunais lenkais keliais ir privažiavimais prie rūmų. Deja, bendrą Verkių dvaro vaizdą galima susidaryti tik iš senų litografijų. Centriniai rūmai XIX amžiaus viduryje sugriuvo, o išlikusių tik galima imatyti tiksliai akademines neoklasikines architektūros tradicijas ir charakteringus L. Stuokos — Gucevičiaus kūrybos bruožus. Studijuojant Verkių rūmų architektūrą, nenoromis pastebimas Vilniaus miesto pastatų skalės, proporcijų ir elementų tęsimas, atkar-

Rotušės aikštė ir katedra Kaune 1920 m.

tojimas, kas ir įrodo autoriaus aplinkumos pažinimą ir kartų sėkmingą neoklasikinio stiliaus įgyvendinimą.

Stambiausias L. Stuokos — Gucevičiaus darbas yra, be abejo, Vilniaus katedra. Apie 1783 metus katedros stovis buvo tikrai apgailėtinas. Pastatą jau anksčiau buvo sužaloję švedų kariuomenės, o dabar, atsiradus rūšiose vandens, sienos neremontuojamos ir. 1769 metais audros metu katedros bokštas griuvo, pramušdamas koplyčios stogą ir apie septynerius metus katedra stovėjo uždaryta ir nenaujojama. Bažnyčios vyriausybė, pagaliau, nutarė skelbti architektūros konkursą su ypatingai komplikuotomis sąlygomis — iš seno, daugiasisteminio pastato perstatyti katedrą. Konkursą laimėjo L. Stuoka — Gucevičius, pasiūlęs išorėje pakeisti katedros stilių į klasikinį, o viduje, išsaugojant senąsias sv. Kazimiero ir bajorų Valavičių šeimos koplyčias, naudoti esamas konstruktyvines sienas, jas tik paaukštinant, pritaikant prie naujo stiliaus.

Už tokį sumanų projektą, kurio originalas tarp kitko saugomas Varšuvos Universiteto Bibliotekoje, karalius Stanislovas Augustas apdovanojo architektą „Merentibus“ (Nusipelnusiems) aukso medaliu. Komplikota katedros rekonstrukcija pavyko sėkmingai, o užbaigtas tapo vienas ir geriausių ir žinomiausių Lietuvos architektūros paminklų. Katedra dabar įgavo klasikinį stilių su dominuojančiu dorėnų stiliaus, šešių kolonų portiku. Kolonos tapo pailgintos, negu kad reikalingo klasikinės tradicijos, suteikdamos pastatui didingumą ir monumentalumą. To kompaktinis, paprastas geometrinis priekinio fasado apipavidalinimas — antizė barokiniam architektūriniam sprendimui, išskyrė katedrą nuo aplinkinių pastatų. Ypač kompoziciniai stiprūs yra šoniniai fasadai, kuriuose koplyčių kupolai įsijungia į bendrą pastato masę. Katedroje vėl matome L. Stuokai — Gucevičiui būdingą skulptūrų reljefų ir tapybos panaudojimą. Tačiau didžiausias pasiekimas katedros architektūroje yra tipingo Vilniaus miesto architektūros pastatų mastelio ir proporcijų panaudojimas, o ypač tai, kad katedra, kaip ir visi Vilniaus miesto pastatai, yra sukurta pagal standartinę gubernijos skaitmenų planą. Deja, visas šis periodas nedavė mums jokių pamatinių katedros stiliaus atgarsiai šoniniuose fa-

saduose, sušvelnina klasikinį šaltumą, įsijungia pastatą į baroko dominuojančią Vilniaus pastatų masę.

Laurynas Stuoka — Gucevičius gimė Migoniu kaime, netoli Kupiškio, baudžiauninko šeimoje. Mokėsi pijarų gimnazijoje Panevėžyje, vėliau įstojo į Misijonierių vienuolyną, be tiesioginių pareigų, studijavo architektūrą Vilniaus universitete. 1773 metais per višius universitetinius egzaminus jis atrėpė egzaminų komisijos dėmesį.

Ypač L. Stuokos — Gucevičiaus gabumus pastebėjo Edukacinės Komisijos pirmininkas Vilniaus Vyskupas Ignas Masalskis. 1778 metais Edukacinės Komisijos išsiųstas L. Stuoka — Gucevičius keliavo po Europos didmiesčius, studijavo Paryžiuje Jacques Francois Blondel architektūros studijoje. 1782 metais jis grįžo Lietuvon ir nuo tada prasidėjo naušų kūrybinas darbas privačioje praktikoje, Vilniaus Universitete ir Lietuvos Inžinierių Karpuso Mokykloje. 1794 metų sukilimo banga palietė ir Lauryną Stuoką — Gucevičių. Jis aktyviai prisidėjo prie sukilėlių, suorganizavo 1500 žmonių gvardiją ir kovoje prieš rusų kariuomenės dalinius netoli Ašmenos buvo sunkiai sužeistas. Grįžęs Vilniun, vėl buvo priimtas profesoriauti Universitete, bet, susirgęs vandenlige, mirė 1798 metų gruodžio 10 dieną.

L. Stuokai — Gucevičiui mirus, katedros statybos darbus tęsė architektas Mykolas Sulcas. Turbūt norėdamas pabrėžti pastato religinį charakterį, ant katedros fronto jis pastatė prof. Righi sukurtais sv. Eleono, sv. Kazimiero ir sv. Stanislovo skulptūras (nuimtas 1950 metais).

Po paskutinio padalinimo, Lietuvai nustojus valstybingumo 1795 metais, vėliau uždarius Vilniaus universitetą, po trijų nepavykusių sukilimų, smuko kultūrinis gyvenimas, kartu ir architektūra. Nauji pastatai buvo statomi ir projektuojami rusų valdininkų, atsisų į taip vadinamą vieną iš šiaurės vakarų guberniją. Dar blogiau, kaip kurie pastatai pavyzdžiui — Igulos bažnyčia Kaune, pastatyta pagal standartinę gubernijos skaitmenų planą. Deja, visas šis periodas nedavė mums jokių pamatinių katedros stiliaus atgarsiai šoniniuose fa-

Lietuvoje buvo Vytauto Didžiojo Universiteto profesorius Songaila, pastatęs Lietuvos Banką, kelių ministerinius ir švietimo įstaigų pastatus.

Europoje mense pūtė nauji vėjai. Art Nouveau judėjimas ir kubizmas, vyragės tapybės ir skulptūros, pagaliau, pasiekė ir architektūrą. Apibūdintas meno istorikų, kaip tarptautinis 1920 metų stilius, rado atgarsį ir Lietuvos architektūroje. Dubeneckio, Jokimo ir Reisono darbuose. Lietuvos vyriausybė skatino arba skyrė stipendijas gabesniems studentams studijuoti užsienyje. Tokiu būdu mūsų iškiliausieji architektai V. Landsbergis ir S. Kudokas baigė Romos Karališkąją Akademiją, o J. Kovalskis — studijas garsioje Paryžiaus Ecole de Beaux Arts. Šių architektų dėka modernioji Lietuvos architektūra praturtėjo aukštos kokybės pastatais, o Lietuvos miestai, ypač Kaunas, tapo, tų laikų mastais imant mažesnioje, skalėje moderniu miestu. Kur ne kur matomos kompozicijose ir detalėse italų architektūros mokyklų įtaka — Landsbergio ir Kudoko darbuose, rado pritarimą ir priderinimą prie senų, esamų baroko pastatų. Tuo būdu modernioji Lietuvos architektūra įgavo savitumą. Tuo mes išsiskyrėme nuo valstybinių kaimynų. Kadangi dr. S. Kudokas dėstė Universitete ir Aukštesniojoje Technikos Mokykloje,

jo itaką pastebime buvusių mokytojų tarpe.

Baigiant norėčiau keliais žodžiais paminėti dabartinius Lietuvos architektus, su kuriais teko asmeniškai susipažinti.

Našiausi yra broliai Nasvyčiai, pastatę daugumą Vilniaus ir Kauno viešbučių ir restoranų. Abu broliai yra labai talentingi, gabūs, vakarietiško skonio ir pažiūrų.

Arch. Bučiūtė pažymėtina kaip drąsi projektavime, naujovėmis, tačiau neoklasicizmo perijodas padovanojo mums pirmąjį savą architektą — Lauryną Stuoką — Gucevičių.

Mūsų laikais sukurti pastatai Lietuvoje taip pat reikšmingi ir svarbūs. Tiesiog tenka ir stebėtis, žiūrint atgal, kaip per tokį trumpą Nepriklausomybės laiką, per 22 metus, išauginta architektūros mokykla davusi kryptį savotiškai savitai moderniškai architektūrai, kurios reikšmė jaučiasi ir dabartinėje Lietuvoje.

tai yra tyrinėjami, vėliau parduodami planai ir tada vykdomi restauravimo darbai.

ISVADOS

Lietuvos architektūra amžių bėgyje perėjusi visus žinomus architektūrinius stilius ir stilius, paliko mums pasididžiavimo verty architektūros paminklų. Nors baroko architektūra ir dabar tebėra dominuojanti Lietuvoje ir jos stilius labiausiai priimtinas tautos charakteriui, tačiau neoklasicizmo perijodas padovanojo mums pirmąjį savą architektą — Lauryną Stuoką — Gucevičių.

Mūsų laikais sukurti pastatai Lietuvoje taip pat reikšmingi ir svarbūs. Tiesiog tenka ir stebėtis, žiūrint atgal, kaip per tokį trumpą Nepriklausomybės laiką, per 22 metus, išauginta architektūros mokykla davusi kryptį savotiškai savitai moderniškai architektūrai, kurios reikšmė jaučiasi ir dabartinėje Lietuvoje.

Red. priedas:

Sis arch. Jurgio Žalkausko straipsnis yra paskaita, kuri buvo skaityta 1972 metais, gruodžio 28 d., Antrajame Lietuvių Inžinierių ir Architektų suvažiavime, Sydnejuje, Australijoje.

JEI „NAUJIENAS“ TU SKAITYSI, TAI IR KITAM PASAKYSI, KAD JOS RAŠO TIKRĄ TIESĄ — SKLEIDŽIA SVIESĄ.

Restoruoje Parko hotelo namai Kaune dabar

SODYBU PIEVELES

Mūsų nėra gražesnio apie namus, kaip gražiai žaliuojanti pievė. Kiekvienas lietuvis didžiuojasi savo pieve. Amerikoje ne visur galima gražias sodybų pieveles išauginti. Reikia patyrimo. Dabar yra išėjusi nedidelė 40 puslapių agronomo A. Sestoko knygelė, kuri padės.

SODYBU PIEVELES

Knygelėje surašyta viskas, kad liečia pieveles. Aprašyta kaip tole užauginti, kaip žemę tręsti ir prižiūrėti. Naujienos šia knygele padovinėja. Užvažiavusieji gali knygelę įsigyti už \$1.25. Jeigu kas toliau gyvena arba nenori užvažiuoti, tai gali atsisiųsti \$1.50 čekį arba Money Order, o mes knygelę jam pasiųsim. Pinigus prašome įsiųti tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

Neseniai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelės formos psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiųntimui pašto reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

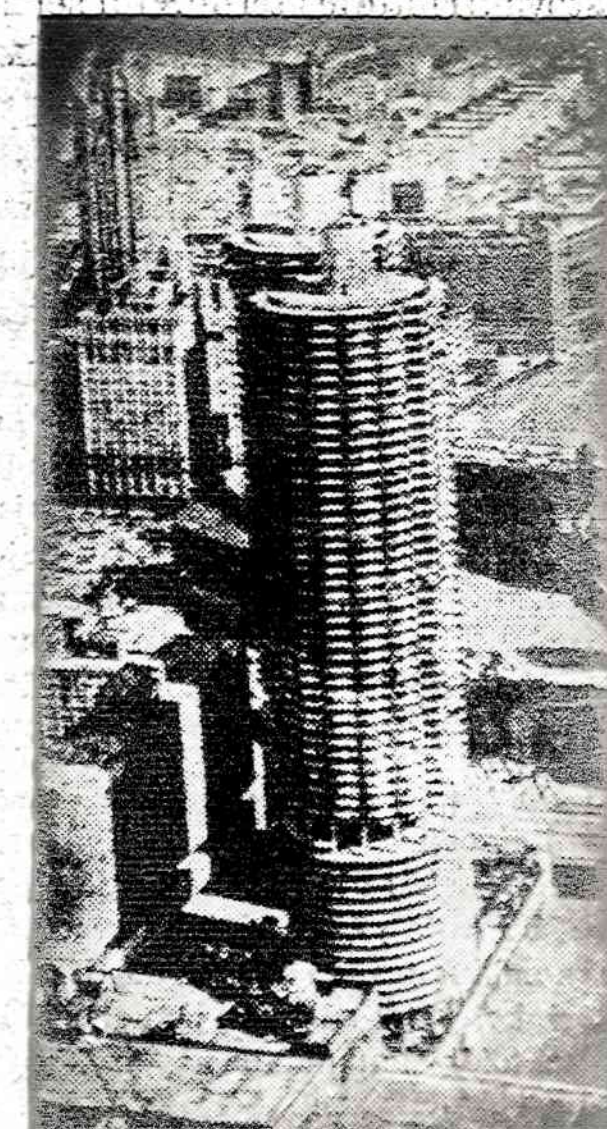
Knyga galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money Order tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmia, jie padeda jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar.

Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimėtus nuo mėnesio pirmos dienos.

Išduodami Certifikatai, kurie neša iki

7 3/4%

palūkanų, priklausomai nuo įdėtos sumos ir jos išėmimo.

Investavimo knygelės sąskaitos neša

5 1/4%

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais.

TEL. 421-3070

Ištaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

TELEF. PR 8-3225
DR. ANNA BALUNAS
AKIU, AUSU, NOSIES
IR GERKLES LIGOS
2858 W. 63rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 So. Polaris Rd. (Crawford
Medial Building) Tel. LU 5-4446
Prima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTU IR LAPIMO TAKU
CHIRURGIJA
Tel. 695-8533
Fox Valley Medical Center
800 SUMMIT STREET
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: Hemlock 4-5849
Rezid.: 388-2243
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 1-3 val.
antradieniais, penktadieniais nuo 1-3, trečiadieniais, septyniadieniais 8-12 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2728

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Clinikos
Medicinos direktorius.
1938 S. Mannheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 3-9 darbo dienomis ir
kas antra septyniadienį 8-3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2728

REZ.: GI 8-0873
DR. W. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-4670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepia, skambinti MI 3-0001.

TEL. — BE 3-5893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
ODOS LIGOS — CHIRURGIJA
SPECIALIJE AKIU LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. A. V. JUCAS
Tel.: 561-4605 ir 489-4441
OFISAI:
1002 N. WESTERN AVE.
5214 N. WESTERN AVE.
Valandos pagal susitarimą.

Ofiso tel.: HE 4-1818
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGU SPECIALISTAS
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 3 iki 7 val. popiet.
Tik susitarus.
Trygdieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTU, PUSLES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: an. ad. nuo 1-4 val. popiet.
ketvirtadienį nuo 6-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonas: 448-5535

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERU ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradienį, trečiadienį, penktadienį ir septyniadienį 9-12 val. popiet.
2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M.D., F.C.C.
CHIRURGIJA
2434 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: Hemlock 4-2123
Rezid. telefonai: Gibso 8-6195
Prima ligonius pagal susitarimą. Del
valandos skambinti telefonais HE 4-2123.
Jei neatsiliepia, tai telefonais GI 8-6195.

P. SIREKIS, O.P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, med. Bandai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Septyniadieniais 9-12
2850 West 63rd St., Chicago Ill. 60629
Telefonai: Prospect 6-5084

HELP STRENGTHEN
AMERICA'S PEACE POWER
BUY U.S. SAVINGS BONDS

LIETUVIAI VAKARUOSE

Naujų Metų sutikimas Santa Monikos Amer. Lietuvių klube
Šiuos Naujus (1976 metus) man-teko sutikti S. M. A. Lietuvių klubo ruošiamame baliuje. Buvau sužavėta rengėjų rūpestingu balius paruošimu ir tikru lietuvišku nuosirdumu. Jap čiausi, kad esu artimų bičiulių tarpe. Maistas buvo skaniai paruoštas ir gražiai papuoštas. Nuotaikingas orkestras grojo malonias melodijas, šokių pradžioje Spaudos balius valsus.

Priartėjus vidurnaktiui. Klubo pirmininkas A. Markevičius trumpu žodžiu pasveikino dalyvius su Naujais metais, palinkėdamas sveikatos, laimės ir pasisekimo visiems. Po to buvo sugiedotas Lietuvos himnas.
Svečiai buvo ne tik iš S. Monikos, bet ir iš Los Angeles, Orange C. bei kitų apylinkių. Stalai visi buvo užimti. Svečiai

GRADINSKAS
GARANTUOTI
RADIJAI
NUO \$8.50
2512 W. 47 ST. • FR 6-1998
Atid. 9-6; pirm. ir ketv. 12-8.
Sekm. ir treč. uždaryta.

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandom
grausiosios gėlės ir vainikai antkapio papuošimui ir sezoninės kapame gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

GELIS VISOMS PROGOMS
Beverly Hills
GELINYCIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. SERENAS
Tel. WA 5-8063

MOVING
Apraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS
RADIO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA.
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio, 12:30-1:00 v. popiet. — Septyniadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. popiet.
Telefonai: Hemlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

buvo gražiai pasipuotė vakarieniais rūbais. Nuotaika buvo jauki ir linksma, šampano taures skambėjo, sveikinant vieni kitus, sulaukusius Naujų Metų.

Soko jaunesni, bet ir vyresni neatsiliko. Net suktingi ir klum-pakojį teko sušokti, kurių nešokau nuo Lietuvos laiko. Turiau pasakyti, kad balius praėjo su dideliu pasisekimu. Todėl noriu padėkoti rengėjams ir visiems mieloms ponoms, prisidėjusioms maisto paruošimui, vyrams gražiu salės papuošimu, o ypač už lietuviškai šeimyniškos nuotaikos sudarymą ir palinkėjimus, kad Klubas ir toliau, dar ilgus metus palaikytų tą tradiciją ir kasmet ruošytų naujų Metų sutikimus.

Linkių visiems laimingų Naujų Metų! Dalyvė

ROCKFORD, ILL.
Pusryčiai ir laimėjimų stalas
Šių metų sausio mėn. 18 d. L. B. Rockfordo apylinkė, Lietuvių klubo žemutinėje salėje ruošia gardžius pusryčius.
Pusryčius paruos prityrę darbininkai. Atvykę pusryčių būsyte gerai pamaitinti ir patenkinti.

Mažosios salukėje, V. D. Š. R. Rockfordo 5-tas šaulių būrys turės daug gerų ir gražių laimėjimų stalą.
Taigi atvykę pusryčiauti, ir išmėginti savo laimę, būsite patarę Liet. Bendruomenės ir vietos šaulių veiklą.

Be to reikia prisiminti, kad be šaulių pagalbos ruošiant didesnius parengimus, mūsų salė būtų pustuščia, ir visos parengiamosios išimtų mizernas. Šiuo tarpu rockfordiečiai gali pasidžiaugti, kad L. Bendruomenės vadovai, ben išrinkti patriotiniai nusistatę asmenys, pasirodę dirbti vieningai, jungti visus lietuvius be išimties, ar jis būtų senai atvykęs, ar čia gimęs, ar vėliau atvykęs. Sužadinti, kelti kultūriniam ir vieningam darbui.

Kur vienybė, ten ir galybė, yra sakoma. Ir to prosvaitė jau rodo ir Rockfordo veikėjų tarpe.

Taigi dirbkime visi vieningai, ranka rankon ir, darbo-vausiai greit pasirodys. Taigi iki malonaus pasimatymo sekmadienį. Taigi sekmadienį sausio mėn. 18 d. Lietuvių klubo žemutinėje salėje adresu: 716 Indiana Ave. Pusryčiai bus duodami nuo 8 val. ryto iki 12 val., o gal kiek ir vėliau bus galima gauti. Tik, kad bilietų bus galima gauti prie įėjimo. Augis

ČIAUČIU
Paštas juo brangesnis,
juo blogesnis

Gyvenu 1505 So. 49 Court. Po Naujų Metų visai čia sutriko pašto pristatymas. Nesulaukėme laiškanėlio sausio mėn. 2, 6, 8, 9 ir 10 dienomis. Kai trečia diena iš eilės nepasirodė laiškanėlis, o skambinimai į pašto įstaigą Ciceroje nieko nepadėjo, sausio 10 d. nuvažiavau pas kongresmano Henry Hyde įgaliotinį Ciceroje Mike Long, išdėčiau jam mūsų bloko gyventojų skundą dėl netvarkos pašto įstaigoje ir sekmadienį sausio 11 d. sulaukėme trijų dienų dienraščius ir laiškus. S. Palauskas

SIUKSLININKŲ STREIKAS
Berwyno miesto šiukšlių išvežimojų streikas nesibaigia. Streikas prasidėjo, kai šiukšlininkų darbo sutartis su Berwyno miestu pasibaigė ir kai miesto taryba šiukšlėms išvežti sudarė naują sutartį su privačia Cicero bendrove. Streiko užkulisys slepiasi dar ir politika: mieste viršaitis yra demokratas iki gyvo kaulo, o taryba — respublikonai.

APSIVERTĖ MOKINIUS VEŽAS BUSAS

Apie 30 mylių į pietus nuo Čikagos apsvirtė mokinius vežą busas. Jis vežė 14 mokinių, nuo 5 iki 20 metų, į specialią mokyklą. Busas apsvirtė ties Beecher vietovę. Du mokiniai sužeisti lengvai, o buso vairuotojas — sunkiai.

Mūsų Nuosirdi Padėka

✕

A. A.

TEOFILĖ KAPACINSKIENĖ

Mūsų mylima mamytė 1975 m. gruodžio mėn. 13 d. atsisakė su šiuo pasauliu ir buvo palaidota gruodžio mėn. 17 dieną Šv. Kazimiero Lietuvių kapinėse, Chicagoje.

Mes norime padėkoti visiems, iš kurių sulaukėme daug užuojautos šioje liūdesio valandoje žodžių, per spaudą bei laiškus.

Dėkojame Tėvams Jėzuitams už lankymą ligoje ir palydėjimą velionės į amžino poilsio vietą.

Dėkojame Rockfordo Petro ir Povilo parapijos kleb. T. C. Brady už atlaikytą gedulingą pamaldą bažnyčioje ir Catharine Johnson už giedojimą Mišių metu, palydint vargonais.

Taip pat dėkojame visiems už velionės sielą užprašiusiems Mišias, pristatus gėles ar vietoj gėlių — auką šeimos pagėdavimui.

Dėkojame grąbšiams, Laidotuvių Direktorui už malonų patarnavimą ir visiems kitiems, kuriems atskirai neturime galimybes padėkoti.

Jūsų visu rūpestingas, nuosirdus paskutinis patarnavimas velionės mūsų liūdesio ir skausmą ramina ir pasiliks mums neužmirštas.

Duktė, sūnūs ir giminės

Metiniam Prisiminimui
Mūsų šeimos gėlės...

STASE VIRKUTIS
NEE BALČIONIATĖ

THE BOOK OF MY LIFE
I START TO READ IN LITHUANIA
V. 1923
AND FINISH IN CANADA
1941

Kol mūsų gėlė žydėjo
Maloniai kvėpėdama —
Šalna jai pavydėjo
Veidmainiškai drebėdama.

Su ligų debesiu
Užtemdė gėlei saulę
Ir gyvenimo ilgesį
Pavertė į apgaulę.

Mūsų gėlė krūto
Pakirsta šalnoms,
Anksči iš ryto
Prie auštantios šviesos.

75-tais 14-tą sausio
Nėtekome asmens brangiausio.

Peukli mes likome,
Su tėvu — šeši.

Visi gražiai sutikome,
Nes tu buvai graži

Mūsų gėlė...

LIKUSIEJI

SVENTO RASTO PAMOKYMAI IR PAAISKINIMAI
KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI
"Gerbk, mano siela, Viešpaty, ir nepamiršk visų Jo geradarybių. Jis atleidžia visą tavo nusidėjimą ir gydo visas tavo ligas".
Psalmė 103:2, 3.

Gal pranašas Dovydas pritaikė sau šiuos žodžius ir gal manė apie gydytą savo kūną ir apie kitus žemiskus palaiminimus. Tačiau šita Psalmė yra parašyta dvasiškojo Izraelio pamokymui. Dvasiški Dievo Izraelitai žino, kad jų nuodėmės yra atleistos ir kad jie yra suderinti su Dievu ir kad todėl, už jo pažadus, visi dalykai veikia išvien jų labai dėlio, kad jie myli Dievą ir yra jo pašaukti ir išrinkti. Jie visur ir visada randa prieštą ir turi savo širdyje norą pritaikyti sau ir dažnai kartoti šiuos dėkinimus ir gyrimo žodžius.

Kas antrą antradienį Sophie Barcus radijės skelbia Švento Rasto tyrinėjimų aiškinimus.
Visi žino, kad mirtis yra žiauri ir paliečia kiekvieną. Bet kur yra ml-ruslėj? — tą klausimą atsako knyguė "Viltis po mirties", kurią gausite nemokamai. Raskite:
F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET,
CHICAGO, ILLINOIS 60629.
SV. RASTO TYRINETOJAI

PETKUS
TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telefonai: GRovehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telefonai: TOWNhall 3-2108-9
TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKŠTE TUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOM VISTA
REpublic 7-3600 REpublic 7-3601

EUDEIKIS
GAIDAS -- DAIMID
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741-1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ
★
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS
TOMAS IR LAURYNAS LABANAUSKAS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672
11023 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS
3854 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

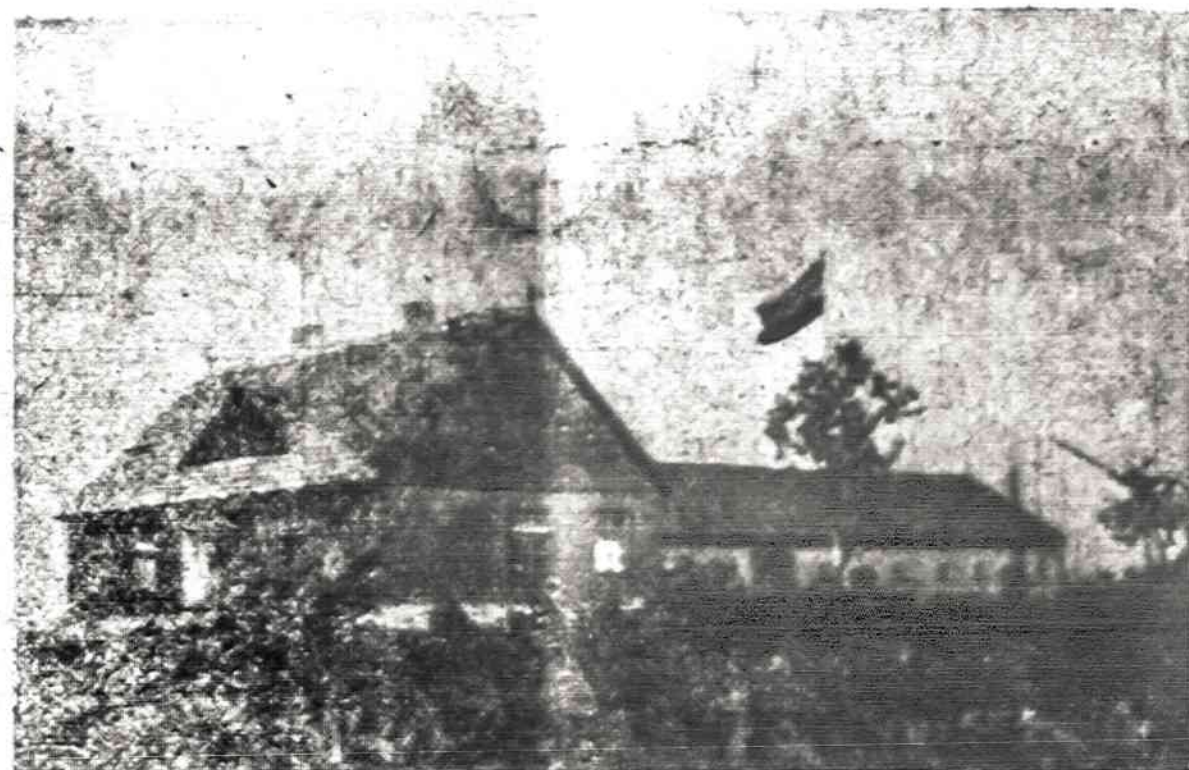
JURGI BIELINIS PRISIMINUS

Jurgis Bielinis beveik kiekvieną žiemą atvažiuodavo į mano tėviškę Laitiešinių kaimą, Pašvitinio valsčiuje, šiaulių apskr. Būdavo — atvažiuoja, nusikinko savo arkli, nuvedęs į tvartą pašeria ir tik tada atėjęs trobon sako: "Tai aš atvažiuau". Aš jo laukdavau, nes jis atveždavo lietuviškų knygų ir įdomiai pasakodavo. Su mano motina jis nesutardavo. Atsimenu, kaip kartą pakelti batus motinai pasakė: "Manai, kad tavo brolis bus karalius ar prezidentas, kai Lietuva bus nepriklausoma! Ne! Yra geresnių tai vietų!" Ir jis atspėjo. Motinos brolis Motiejus Čepas buvo Vyr. Tribunolo teisėjas ir jo vicepirmininkas.

1912 metais, kai aš buvau 14 metų, Bielinis atvažiuo vasarą ir be knygų. Šį kartą jis atvažiuo su sūnum Kipru, kuris

man atrodė jau užaugęs vyras. Jie abu dūmė tėviškėje nakvojo. Ryta sukilę ilgai kalbėjosi su mano tėvu, iš kurio mano atmintyje liko Bielinio žodžiai: "Neleisiu sūnui į vaiską (kariuomenę)! Veži į Draudelių pas Čepą. Tegul jis ten ūkyje dirba, bet ne rusams tarnauja!" Draudelių km. Juozas Čepas būvo "Naujienose" dirbančio Vytauto Čepo tėvas. Kiek žinau, ten būdamas Bielinio sūnas išvengė rusų kariuomenės tarnybos.

Iš tų laikų prisimenu Bielinio pasakojimą, kiek jis darbo ir vargo įdėjo kol išspausdino "Baltąjį Erelį" — lietuvišką laikraštį. Arba vėl, — kaip jis basas ir tik apatinius apsilvilkęs šalta žiema bėgo nuo žandarų du versnius per sniegą. Kai aš susijuočiau, tai Bielinis į mane atsigręžęs pasakė: "Nesijuok, gal ir tau

Prano Adomaičio gyvenamas namas ir tvartas Nepriklausomaj Lietuvoj Laitiešinių kaime, Pašvitinio valsčiuje, šiaulių apskr., 1939 m.

bus taip vieną dieną!" Jis pasakojo: "Gavau nakvynę pas ūkininką. Naktį girdžiu beldžia. Ūkininkas atidarė duris. Girdžiu žandarai klausia ar pas jį yra "kotrabanščikas"? Ūkininkas atsakė — "Yra". Šokau iš lovos ir pro antras duris lauk. Tamsumoji toli pamaciau žiburį. Per sniegą ir speigą nubėgau į kitą kaimą ir beldžius į duris, bet žmonės nenoriai įsileido į trobą, nes manė, kad esu beprotis. Kai paaiškinau kas atsitiko, jie man davė naujus drabužius ir visaip sušalpė. Pradarau viską: arkli, roges, knygas, drabužius. Žandarai pasiėmė viską, bet manęs nepagavo".

Kai 1916 metais bėgant nuo caro kariuomenės į Ameriką, buvau areštuotas ir pasodintas į kalėjimą. Mane ir vienmetį latviuką pusplikius žiemos speigė du žandarai plikais kardais varė Vladivostoko gatvėmis iš kalėjimo į teismą, prisimenu Jurgio Bielinio žodžius: "Nesijuok, gal ir tau taip bus!"

Chicago miestui aptarnauti, CTA turi apie 2,400 autobusų ir apie 400 autobusų priemiesčiams.

TRAUKINIŲ NELAIMĖJE SUŽEISTI 445 ŽMONES

CHICAGO. — Penktadienio rytą CTA greitųjų traukinių susidūrimo sužeistųjų skaičius iki sekmadienio nustatytas 455 žmonių, iš kurių 1 jau mirė ir kitos Diane Danilewicz gyvybė yra pavojuje. Iš 455 sužeistųjų 58 tebėra ligoninėse.

Nelaimė įvyko, kai į Addison gatvės stotyje stovintį 6 vagonų A linijos traukinį visu greičiu įvažiavo keturių vagonų B linijos traukinys.

Ivaziavusiojo motoristas McCarty, 35, pasiaiškino, kad dėl per daug šviesių saulės spindulių negalėjo stovinio traukinio matyti.

NUZUDĘ TAKSI ŠOFERĮ

CHICAGO. — Sekmadienio rytą miesto pietinėje dalyje trys piktadariai apilėję ir pabėgdami nušovė Checker Cab šoferį Fred D. Lay, gyvenusį 7116 S. Emerald avenue.

Liudininkai matė kaip iš taxi odu jauni vyriokai išlipo ir nuėjo, po to pasigirdo taxi automobilio šūvis ir iš taksi išbėgęs taip pat jaunas vyriokas nubėgo į Chicago netolimą dangoraižį.

Policija pas vieną įtariamą jauniklį rado šaudyklę to paties kalibro (0.22) koku buvo per galvą peršautas šoferis.

UZDAROMOS MOKYKLOS

EVANSTON. — Evanstono mokyklų taryba nusprendė uždaryti 3 pradžios mokyklas, iš esančių 16. Bus uždarytos: Milton, Collega Hill ir Noves mokyklos dėl lėgų ir mažo mokinių skaičiaus tose mokyklose. Taip gi manoma parduoti minėtų apygardos administracijos namus, esančius 1314 N. Ridge, tuo pagerinant mokyklų samatą, kuri dabar turi didelių nuostolių.

TRUMPAI

— Petras Gintautas iš Chicago šiu metų pradžioje padarė vertą minėti ir kelti pavyzdžių gerą darbą, galbūt būdingą visiems Gintautų giminei: švenčių proga, tarp daugelių dalykų,

liečiančių Lietuvą ir lietuvius, jis prisiminė savo vaikystės ir draugų K. Pocių, dabar gyv. Australijoje, su kuriuo labai ilgai nesimatė, gal ir nesimatys. Atnauginimui tų gražių prisiminimų ir tolimesnei draugystei bei puoselėjant lietuvių tarpusavio ryšius ir brolišką meilę, jis jam užsakė vieneriems metams Naujienas. Naujienų vadovybė nuosirdžiai dėkoja p. P. Gintautui už vizitą šalčiausių šių metų dieną bei tokią neturintį sau pavyzdžio dovanos parinkimą ir kartu su juo siunčia naujam skaitytojui p. K. Pociui sveikinimus bei geriausius linkėjimus.

— Justas J. Mašiotas, Lemont, Ill., pratesdamas prenumeratą, kartu su gerais linkėjimais atsiuntė Naujienų paramai 9 dol. V. Dovydaitis iš San Clemente, Cal., atsiuntė 4 dol. Naujienų vadovybė nuosirdžiai dėkoja.

— Stasys Grigaravičius, tautiškoji organizacijų veikėjas ir LB Marquette Parko apyl. valdybos narys, švenčių proga atsiuntė gražų sveikinimą, kuriame tarp kita yra taip rašoma: "Lai šventės lieka šventėmis ir linkių jas linkimai praleisti, o jų sekantais metais vėl visiems įstoti į darbą, atkakliai kovą už pavergtos tėvynės Lietuvos laisvę, nekrepinant dėmesio į silpnavalius ir suklaidintus tautiečius. Reikia tikėti, kad ateis laikas ir jie susipras, kai aiškiai pamatys savo klaidas". Naujienas dėkoja už sveikinimus, pareiškimus ir už 6 dol. auką.

— Sol. Gina Capkauskienė iš Montrelio pakviesta koncertui Miami Lietuvių klube sausio 18 d. 3 val. popiet. Po koncerto bus vaišės ir šokiai.

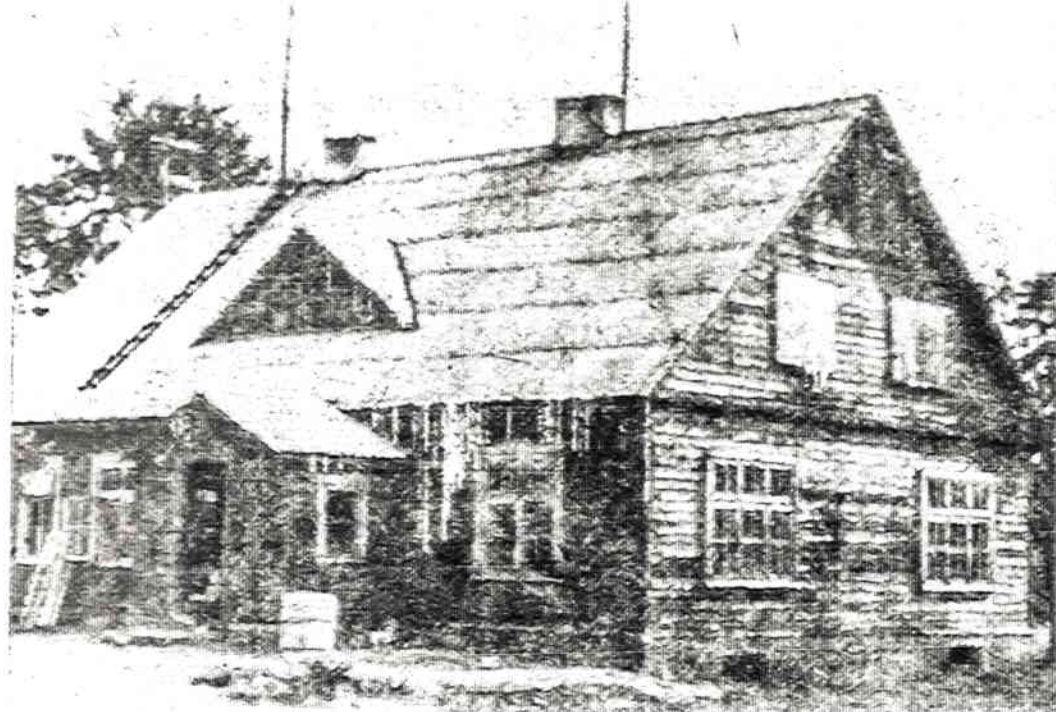
— Dr. Elona Vaisnienė ir Gintarė Ivaškievė moko lietuvių kalbą suaugusiems vakarienuose kursuose Ansonia, Conn., aukšt. mokykloje. Kursantai supažindinami taip pat su kitais lituanistikos dalykais. Pavasario semestras prasidės sausio 20 d. Kviečiami lietuvių kilmės amerikiečiai.

— A. Audronienė, Los Angeles, Calif., išrinkta Lietuvos Dukterų D-jos skyriaus valdybos pirmininke, V. Irlkienė — vicepir., A. Skirmantienė — sekr., I. Lūther — išd., V. Kaminskienė — ypatingiems reikalams.

— Irenos Smieliauskienės vadovaujama tautinių šokių grupė Grandis dalyvaus meninėje programoje ALTOs rengiamam Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjime Ciceroje vasario mėn. 8 d. 12 val. parapijos salėje.

— Rašyt. Juozas Kralikauskas iš Toronto laimėjo šiemetinę Draugo 1,500 dol. premiją už istorinį romaną "Martynas Mažvydas Vilniuje". Teisėjų komisiją sudarė Danutė Brazytė-Bindokienė, Eglė Juodvalkytė, Povilas Gaučys, Kęstutis Girnius ir Anatolijus Kairys.

— Lietuvių Prekybos Rūmų narių susirinkimas įvyks šiandien, sausio 14 d. 7:30 val. vak. Dariaus - Girėno salėje. Kviečiami tik nariai.

Tas pats namas jau rusų okupuotoj Lietuvoj, kai pasikeitė gyventojai 1969 m. Langai užkalninti, išimti. Durų vietoj skylė. Aplinkui namas ištrypta.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

MARIA NOREIKIENE — VYTAUTAS ŽUKAUSKAS
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. WA 5-2787
Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių.
MAISTAS IŠ EUROPOS SANDELIU.

MOVING — Apdraustas perkraustymas
Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujais kraustytais įrankiais. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320
V. VALANTINAS

JUBILIEJINIŲ METŲ
NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJENOMS šiemet suėję 60 metų. Minint tai sukaiki gerbiant pirmos Amerikos lietuvių dienraščio steigėjų bei lietuviškos spaudos pirmos ir atliekant būtinas pareigas amžinam lietuvių išlikimui skelbiamas Naujienų platinimo vajas.

NAUJENOS tvirtai stovi ir kovoją už Lietuvos ir pavergtų lietuvių laisvę neidamas ir nesidėdamas į sandėlius su okupantais ar jų igaliojiniais.

NAUJENOS palaiko visas lietuvių demokratines grupes jų bendrą institucijas ir remia visu lietuvių bendrojo darbą bei tikslus.

NAUJENOS atstovauja tvirtai lietuvių daugumą šiais pasimetimo, retorikos ir politinių iliuzijų laikais. Jos yra visiems idomos, naudingos ir reikalingos, net būtinės. Ne veltui, geroje draugijoje girti Naujienos yra mada. Lai ta mada tampa jas prenumeruoti.

Todėl Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija Jubiliejinių metų progai skelbdama platinimo vaju kreipiasi į visus lietuvius pasiekti lietuviško spaudos pirmūnų pavyzdžiais užsprenumeruojant Naujienas tikslu sudaryti grandinę tolimiesiems darbams ne tik laikraščio, bet ir visos lietuvių tautos taip pat pavergtos Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotinio lietuvių reikalo renesanso.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — \$30.00, pusei metų — \$16.00 trims mėn. — \$8.50, vienam mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$26.00, pusei metų — \$14.00, vienam mėn. — \$2.50. Užsieniuose — \$31.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitė nemokamai. Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJENOS,
1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill. 60608

☐ Siunčiu dol. Naujienų prenumeratą, Jubiliejinių vajaus proga paremdamas lietuvišką spaudą.

☐ Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

PAVARDĖ IR VARDAS

ADRESAS

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS
IR ZEMAIS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ĮSISIMOKĖJIMAMS

DEL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITES Į

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road. Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ PIRKIMAS - PARDAVIMAS — VALDYMAS —
NOTARIATAS — VERTIMAS

[VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŲRA]

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

3 BUTŲ PO 4 KAMBARIUS mūrinis, 2 auto garasas. Gazo pečiai šildymas. Brighton Parke.

3 BUTAI IR KRAUTUVEI PATALPA. Medinis, gerai apžiūrėtas namas Brighton Parko centre.

SIMAITIS REALTY

Insurance. Income Tax

2951 W. 63rd St. Tel. 436-7878

— Kompoz. O. Metrikienė ir akt. A. Zemaitaitis sutelkę solistus, dainininkus ir artistus J. Strauso operetę "Čigonų baronas", kuri bus statoma Los Angeles kolegijos salėje sausio 31 ir vasario 1 d. Simfoniniam orkestrui diriguos dr. T. C. born.

— Justas J. Mašiotas, Lemont, Ill., pratesdamas prenumeratą, kartu su gerais linkėjimais atsiuntė Naujienų paramai 9 dol. V. Dovydaitis iš San Clemente, Cal., atsiuntė 4 dol. Naujienų vadovybė nuosirdžiai dėkoja.

— Stasys Grigaravičius, tautiškoji organizacijų veikėjas ir LB Marquette Parko apyl. valdybos narys, švenčių proga atsiuntė gražų sveikinimą, kuriame tarp kita yra taip rašoma: "Lai šventės lieka šventėmis ir linkių jas linkimai praleisti, o jų sekantais metais vėl visiems įstoti į darbą, atkakliai kovą už pavergtos tėvynės Lietuvos laisvę, nekrepinant dėmesio į silpnavalius ir suklaidintus tautiečius. Reikia tikėti, kad ateis laikas ir jie susipras, kai aiškiai pamatys savo klaidas". Naujienas dėkoja už sveikinimus, pareiškimus ir už 6 dol. auką.

— Sol. Gina Capkauskienė iš Montrelio pakviesta koncertui Miami Lietuvių klube sausio 18 d. 3 val. popiet. Po koncerto bus vaišės ir šokiai.

— Dr. Elona Vaisnienė ir Gintarė Ivaškievė moko lietuvių kalbą suaugusiems vakarienuose kursuose Ansonia, Conn., aukšt. mokykloje. Kursantai supažindinami taip pat su kitais lituanistikos dalykais. Pavasario semestras prasidės sausio 20 d. Kviečiami lietuvių kilmės amerikiečiai.

— A. Audronienė, Los Angeles, Calif., išrinkta Lietuvos Dukterų D-jos skyriaus valdybos pirmininke, V. Irlkienė — vicepir., A. Skirmantienė — sekr., I. Lūther — išd., V. Kaminskienė — ypatingiems reikalams.

— Irenos Smieliauskienės vadovaujama tautinių šokių grupė Grandis dalyvaus meninėje programoje ALTOs rengiamam Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjime Ciceroje vasario mėn. 8 d. 12 val. parapijos salėje.

— Rašyt. Juozas Kralikauskas iš Toronto laimėjo šiemetinę Draugo 1,500 dol. premiją už istorinį romaną "Martynas Mažvydas Vilniuje". Teisėjų komisiją sudarė Danutė Brazytė-Bindokienė, Eglė Juodvalkytė, Povilas Gaučys, Kęstutis Girnius ir Anatolijus Kairys.

— Lietuvių Prekybos Rūmų narių susirinkimas įvyks šiandien, sausio 14 d. 7:30 val. vak. Dariaus - Girėno salėje. Kviečiami tik nariai.

JŲSŲ LAIMEI

LIUKSUS, NAUJA REZIDENCIJA, 8 kambariai, tinka ir pajamoms, arti Talman banko, ekstra platus lotas, 2 auto garasas. — \$38,000.

DEIDELIS MŪRO NAMAS, 6 kambariai, puiki vieta Marquette Parke, graži vonia, naujas gazo šildymas. \$21,000.

MODERNUS 2 aukštų namas ir 2 auto mūro garasas. Radiant šildymas. Puikioji apylinkė Marquette Parke. Vertas daugiau, gavome už \$38,800.

2 BUTŲ modernus mūro namas su garais. Atskiri šildymai. Rami graži gatvė Marquette Parke. \$36,600.

MODERNUS 4 BUTŲ mūras ir 2 auto mūro garasas. Atskiri šildymai. Cent. air cond. Arti Maria High. — \$45,500.

8 BUTŲ MŪRAS, naujas gazo šildymas, nauja elektra, alumin. langai. \$15,000 metinių pajamų. Arti mūsų \$71,700.

VALDIS REAL ESTATE

2825 West 71st St. Tel. RE 7-7200

BUD'S REAL ESTATE

PIRKŠIT — PARDUOSIT — NUOMOSIT

ĮVAIRŲS DRAUDIMAI

Maloniai jums patarnaus

BALYS BUDRAITIS

4369 ARCHER AVE. CHICAGOJE

Tel. 254-5551

LEOMONTO APYLINKAJE

135-1A IR ARCHER AVE.

Tel. 257-5861

M. A. SIMKUS

Real Estate, Notary Public,

INCOME TAX SERVICE

4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450

Taip pat daromi vertimai, giminių

išskvietimai, pildomi pilietybės pra-

šymai ir kitoki blankai.

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu mieste ir užmiesty naujus ir

perstatu matus visu rūšių namo ap-

šildymo pečius, air-conditioning, van-

dens boilerius ir stogu rinas (gutters).

Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.

DOMAS ŽUKAUSKAS

4444 So. WESTERN AVE.

Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

HOME INSURANCE

Call Frank Zapols

3208 W. 95th St.

GA 8-8654

D E M E S I O

62-80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI

Tiktai \$64 pusmetui automobilio

Liability apdraudimas.

Kreiptis:

A. LAURAITIS

4645 So. ASHLAND AVE.

523-8775

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES

Pardavimas ir Taisymas

2646 WEST 69th STREET

Telef. R Epublic 7-1941

give...

so more will live

HEART

FUND

BIZNERIAI, KURIE GARSINASI

"NAUJENOSE" — TURI GERIAUSIA

PASISEKIMA BIZNYJE